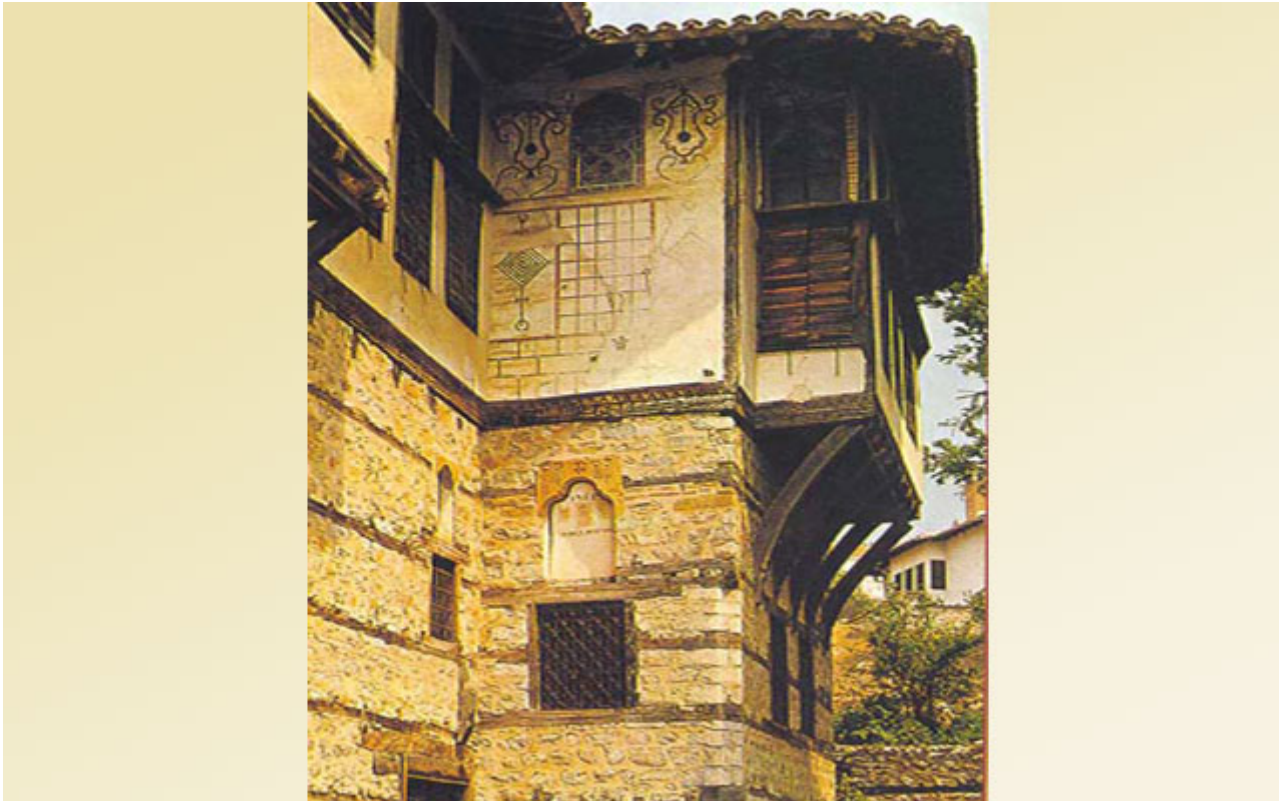

Τα Αρχοντικά της Μακεδονίας

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Σε όποιο μέρος της Μακεδονίας και να γυρίσει κανείς το βλέμμα του μπορεί να δει την αρμονική συνύπαρξη των παραδοσιακών αρχοντικών δίπλα στις σύγχρονες κατοικίες. Τα αρχοντικά αυτά χτισμένα σύμφωνα με την μακεδονική αρχιτεκτονική εκφράζουν την οικονομική ανάπτυξη της εποχής.

Τα πρώτα δείγματα της μακεδονικής αρχιτεκτονικής τα συναντάμε στα τέλη του 17ου με αρχές 18ου αιώνα στην Καστοριά, τη Βέροια και τη Σιάτιστα ενώ αργότερα στα μέσα του 18ου αιώνα επηρέασε και τα υπόλοιπα μεγάλα αστικά κέντρα. Αρχικά τα αρχοντικά χτίζονταν από ντόπιους και Κωνσταντινοπολίτες μαστόρους επηρεασμένα από την Βυζαντινή αρχιτεκτονική ενώ με το πέρασμα των χρόνων και την ανάπτυξη του εμπορίου δέχτηκαν επιρροές από την ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική.

Τα υλικά που χρησιμοποιούσαν ήταν υλικά απλά και διέφεραν ανάλογα με την περιοχή. Χρησιμοποιούσαν κυρίως ξύλο, λάσπη και πέτρα για τις ορεινές και ημιορεινές περιοχές ή ωμόπλινθους για τις πεδινές περιοχές.

Οι κατοικίες ήταν απλές και η διαμόρφωσή τους ήταν ανάλογη με τις ανάγκες της καθημερινότητας τους. Μια κλασική μακεδονική κατοικία ήταν συνήθως διώροφη και σε σπάνιες περιπτώσεις τριώροφη.

Χαρακτηριστικά της μακεδονικής αρχιτεκτονικής είναι το σαχνίσι, η προεξοχή του όγκου του ορόφου η οποία στηρίζεται σε επιπλέον δοκούς , και το χαγιάτι, ημιυπαίθριος χώρος προέκταση της κύριας κατοικίας, αυτός ήταν και ο κύριος χώρος της καθημερινότητας τους , εκεί μαγείρευαν , έπλεναν και περνούσαν το μεγαλύτερο μέρος της μέρας.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό είναι η φρουριακή διάταξη , το ισόγειο ήταν χτισμένο από χοντρούς πέτρινους τοίχους, πάχους έως 1 μέτρο, και είχε μικρά και λίγα

ανοίγματα ενώ οι όροφοι ήταν φτιαγμένοι από ελαφρύτερα υλικά , είχε μεγάλα ανοίγματα και στηριζόταν στο ισόγειο.

Τα υπόγεια αν υπήρχαν χρησιμοποιούνταν κυρίως σαν αποθηκευτικοί χώροι. Στο ισόγειο βρισκόταν ο χώρος εργασίας ενώ υπήρχαν κάποιοι βοηθητικοί χώροι , στάβλοι και αποθήκες.Στον πρώτο όροφο υπήρχαν τα χειμωνιάτικα δωμάτια ενώ στον δεύτερο όροφο διέμεναν την περίοδο του καλοκαιριού εκεί ήταν επίσης και ο χώρος υποδοχής και διασκέδασης.

Οι όροφοι συνδέονταν μεταξύ τους με ξύλινο κλιμακοστάσιο, ξύλινα ήταν επίσης τα κουφώματα , τα κιγκλιδώματα και τα πατώματα των ορόφων.

Η στέγη των αρχοντικών ήταν δίρριχτη η τετράρριστη και είχαν έντονο γείσωμα. Η κατασκευή της ήταν από ξύλο και καλύπτονταν από κεραμίδια.

Τα χαρακτηριστικά της διακόσμησης διαφέρουν ανάλογα με την περιοχή, την εποχή και τον πλούτο του ιδιοκτήτη. Ήταν διακοσμημένα κυρίως με ξυλόγλυπτα, τοιχογραφίες στους εσωτερικούς και εξωτερικούς τοίχους , φλοκάτες και χειροποίητα στρωσίδια.

Τα δωμάτια ήταν λιτά με κάποια απαραίτητα μικροέπιπλα και η θέρμανση τους γινόταν με τζάκια τα οποία υπήρχαν σχεδόν σε κάθε χώρο.

Πολλούς από αυτούς τους οικισμούς και τα αρχοντικά τα οποία έχουν κηρυχθεί διατηρητέα τα συναντάμε ακόμη και σήμερα σε πολλές περιοχές της Μακεδονίας και της Θράκης. Τέτοιες περιοχές είναι η Καστοριά , η Βέροια , η Ξάνθη, η

Κομοτηνή , η Καβάλα, η Χαλκιδική και πολλές άλλες.